

Ягнич К.І., магістрант
Вигівська І.М., к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту
Державний університет «Житомирська політехніка»

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ: ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ

Транспорт забезпечує перевезення людей і вантажів. У структурі суспільного виробництва транспорт відноситься до сфери виробництва матеріальних послуг. Наразі в умовах жорсткої конкуренції ринок транспортних послуг має безліч пропозицій, а логістичні компанії намагаються надати клієнтам найбільш перевезення.

Виділяють дві групи транспорту: 1) загального користування – для задоволення потреб всіх галузей економічної діяльності та населення щодо перевезення вантажів і пасажирів; 2) незагального користування – це складова виробничих систем, тобто внутрішньовиробнича логістика, покликаний забезпечувати потреби виробництва, закупівель і збуту.

Транспортну логістику слід розуміти як систему, покликану організувати доставку вантажу таким чином, що він був отриманий у потрібному місці вчасно та з мінімальними витратами на транспортування (транспортно-заготівельними витратами). Транспортна логістика по відношенню до суб'єкта господарювання поділяється на внутрішню (внутрішньовиробничі перевезення) та зовнішню (забезпечення процесів постачання та продажу).

Виходячи з того, що транспортна логістика є системою, налагодженим механізмом, слід розглянути базові засади її організації. Це сприятиме повному уявленню даного виду діяльності та дозволить ідентифікувати в ній об'єкти бухгалтерського обліку задля подальшого можливості удосконалення облікового забезпечення транспортної логістики.

Транспортування на окремих ділянках просування вантажів є частиною єдиного управлінського рішення з просування матеріального потоку протягом всього процесу транспортування, включаючи всі підготовчі та заключні етапи. Технічні та технологічні рішення на транспорті та на складах вантажовідправників і вантажоодержувачів приймаються не ізольовано, а з урахуванням необхідності побудови єдиної системи, що забезпечує ефективне просування вантажів по всьому ланцюжку. Планування транспортних процесів здійснюється спільно з плануванням процесів на ділянках, пов'язаних з транспортом. Рішення з транспортування є частиною єдиного управлінського рішення з просування матеріального потоку в системі компанії, тобто варіант транспортування вибирається з урахуванням: складських процесів і витрат, витрат на утримання запасів (товарів), реалізації інших функцій, пов'язаних з транспортуванням вантажів компанії [1].

Системі логістичного менеджменту необхідно інформаційне забезпечення оцінки витрат, що формується системою бухгалтерського обліку, за кожним можливим варіантом транспортування, що дозволяє оптимізувати маршрут та обрати найкращий варіант транспорту, умови транспортування.

До основних завдань транспортної логістики відносять: вибір виду і типу транспортного засобу, вибір виду відправки вантажу; створення транспортних

систем, у тому числі створення транспортних коридорів і транспортних ланцюгів, визначення раціональних маршрутів доставки; забезпечення технологічної єдності транспортно-складського процесу, оптимізація транспортного процесу під час змішаних перевезень та його спільне планування з складським і виробничим процесами; координація транспортного і виробничого процесу [2]. При цьому критеріями вибору транспорту є тривалість доставки, частота відправлень, надійність логістичної компанії, збереженість вантажу при перевезенні, дотримання графіку доставки, вантажопідіймальний потенціал, здатність перевозити різні вантажі та у будь-яку територіальну точку, вартість перевезення.

Наразі залишається актуальним питання комп'ютеризації управління процесом перевезення в компаніях, що займаються наданням послуг з доставки та експедирування вантажів різними видами транспорту. Облікова складова такого програмного забезпечення повинна передбачати можливість: обліку замовлень та клієнтів; відстеження подальшого статусу вантажу та його історії зміни; аналітичності необхідних транспортних засобів та перевізників; оформлення заявок перевізників; створення шаблонів типових операцій і автоматичний розрахунок вартості послуг транспортування за тарифами (вартість перевезення); обліку контейнерних перевезень; обліку номенклатури перевезених вантажів та їх додаткових характеристик; обліку операцій по вантажах і замовленнях перевізнику; обліку власних і залучених транспортних засобів; обліку прейскурантів і тарифів; формування рахунків та актів за транспортні послуги.

Отже, організаційні засади облікового забезпечення транспортної логістики повинні враховувати її етапність: 1) підбір найбільш відповідного транспортного засобу; 2) оцінка витрат (кошторисна вартість); 3) документальне забезпечення (супровідні та дозвільні документи, страхові поліси тощо); 4) навантаження вантажу; 5) сам процес транспортування; 6) розвантаження у кінцевому пункті доставки. Останні три етапи мають витратну складову, яка після виконання послуги доставки вантажу компенсується (повністю або частково – наступна оплата послуг) доходами компанії. Також слід відзначити, що значними логістичними витратами для компанії є транспортно-заготівельні витрати та витрати на утримання запасів (товарів). І саме тому скорочення цих витрат за допомогою системної організації процесів (зберігання, навантаження, транспортування, розвантажування) визначається тією часткою, яку вони займають у загальному обсязі витрат виробництва та обігу.

Список використаної літератури:

1. *Сутність і завдання транспортної логістики* // *Логістика*. URL: <http://gist1.ru/transportna-logistika/61-sutnist-i-zavdannyy.html?start=1>.
2. *Логістика : навч. посіб. / О.М. Трудід, Г.М. Азаренкова, С.В. Мішина, І.І. Борисенко. К.: Знання, 2008. 566 с.* URL: <https://pidruchniki.com/1584072017339/ekonomika/logistika>